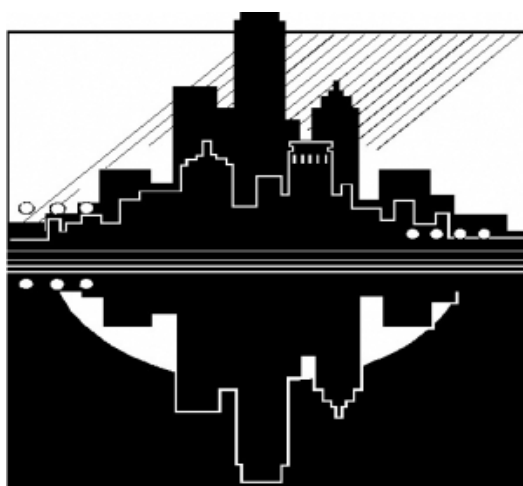

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 3 лютого 2025 р.)**

**Дніпро
2025**

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 УРБОЛАНДШАФТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ІСНУВАННЯ РОСЛИН

Ахматова Н. О., Лихошапко К. В. Сучасний стан деревно-чагарникових угруповань в зоні впливу відвалу «2-3» ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	11
Бідолах Д. І., Кузьович В. С. Використання безпілотних літальних апаратів для удосконалення інвентаризації зелених насаджень	13
Бондаренко М. Є., Назарчук Ю. С. Види рослин територій дачних поселень (околиці м. Одеса), як залишкові елементи культигенної фракції флори	16
Васильєва Т. В., Ковтун О. О. Особливості <i>Eichhornia crassipes</i> (Mart.) Solms (Pontederiaceae) у водоймах м. Одеси	18
Вергелес Ю. І., Рибалка І. О. Багаторічна динаміка популяцій омелюха (<i>Bombycilla garrulus</i> L.) як вектора поширення омели білої (<i>Viscum album</i> L.) в урболандшафтах м. Харків	21
Гаськевич О. Роль ґрунтів паркових зон у сталому функціонування урболандшафтів	24
Геник Я. В., Кольба Р. С. Дендрофлора зелених насаджень лікувальних закладів міста Львова	26
Гончаренко Я. В. Контейнерне озеленення у м. Чернівці	28
Дидів І. В., Дидів О. Й., Дидів А. І., Дидів І. Б. Використання овочевих рослин у ландшафтному дизайні	30
Дидів О. Й., Дидів І. В., Горбенко Н. Є., Глоговський Л. В., Кусмина М. А. Використання однорічних квітково-декоративних рослин в озелененні	32
Євтушенко Е. О., Грачов Н. А. Сучасник стан трав'янистих рослинних угруповань в зоні впливу відвалу «2-3» ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	34
Зібцева О. В. Аспекти готовності малих міст до змін клімату	36
Ільченко Л. А. Видовий склад зелених насаджень вулиці Наукова у селищі Дослідне на Дніпропетровщині	38
Карпинець Л. І., Лобачевська О. В. Вміст мінеральних форм Нітрогену під моховим покривом у лісових екосистемах Українського Розточчя	40
Кірін Р. С. Резильєнтність урболандшафтів: правові аспекти	41
Клименко А. В. Інновації в оформленні квітників у місті Києві	44

Клюєнко О. В., Клименко А. В. Шляхи оптимізації трав'яного покриву узбіч автошляхів на прикладі міста Києва	47
Красова О. О., Шоль Г. Н., Марченко Я. Ю. Апофітізація флори ландшафтного заказника «Балка Північна Червона»	50
Кржипенська А. Ю., Панюта О. О. Біофілія в ландшафтному дизайні	52
Ларіонов М. С., Шевчук Р. М. Поширення і адаптація інвазійного виду <i>Solidago canadensis</i> L. в екосистемах лісостепової зони України та його дистанційний моніторинг	55
Лукашук Г. Б., Курницька М. П. Сквери у історичній забудові міста Львова: проблеми та шляхи оптимізації	57
Немерцалов В. В. Основні центри походження рослин урбанодендрофлори Одеси	60
Пономарьова О. А., Пономарьов Р. А. Клен ясенелистий (<i>Acer negundo</i> L.) у насадженнях м. Дніпро: локалізація та інвазійні властивості	63
Прядко О. І., Дацюк В. В. Моніторинг адвентивних видів рослин у водних та прибережно-водних екосистемах на території національного природного парку «Голосіївський» (м. Київ)	65
Сабанський А. М., Голобородько К. К. Розробка нових інструментів дистанційного моніторингу екологічного стану деревних рослин	68
Сергієнко К. В., Кравчук М. Г. Флавоноїди: медико-біологічні аспекти	70
Склярук Є. Л., Бондаренко О. Ю. Синантропні види рослин узбіч доріг селища Красносілка (околиці м. Одеса)	73
Тиманська О. Багаторічні квіткові рослини як ключовий елемент озеленення міських просторів	75
Чубенко М. В., Козурман Н. І., Мильнікова О. О. Санітарно-захисна смуга насаджень при навчальному закладі: структура, функції, перспективи оптимізації	77
Швець І. В. Потреби та шляхи удосконалення квітникового оформлення міських парків	81
Шиндановіна І. П. Desmidiales (Zygnemataphyceae, Streptophyta) кар'єрної водойми Земснаряд (озеро Млиновище), місто Чернігів	83
Шоль Г. Н., Красова О. О. Робоча схема природних біотопів Криворіжжя різного ступеня порушеності	85
Якуба М. С. Значення збереження відмерлої фітомаси паркових міських насаджень у забезпеченні їх стійкості в умовах кліматичних змін	88

КЛЕН ЯСЕНЕЛИСТИЙ (*ACER NEGUNDO* L.) У НАСАДЖЕННЯХ М. ДНІПРО: ЛОКАЛІЗАЦІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ВЛАСТИВОСТІ

О.А. Пономарьова, к.б.н., доцент, Р.А. Пономарьов, магістр
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Клен ясенелистий (*Acer negundo* L.) – вид дерев роду *Acer* L. родини *Sapindaceae* Juss., батьківщина якого – Північна Америка. Ще одна розповсюджена назва – клен американський. *Acer negundo* натуралізувався майже на всіх континентах, навіть в Австралії та Новій Зеландії.

Acer negundo L. – швидкорослий вид, генеративної стадії може досягати вже на 5-й рік життя. Має надзвичайно високу насінневу продуктивність завдяки гарній схожості насіння, тому часто утворює суцільні зарості молодняку. Легко розмножується на порушених і вологих ґрунтах, здатний переносити затінення, але в умовах ущільнення ґрунту спостерігають високу смертність самосіву.

Клен ясенелистий вперше інтродукований в Україну на початку 19-го ст. і широко використовувався в озелененні населених місць. Його перевагами вважали невибагливість до міських умов та швидкий ріст, але сучасні дослідження вказують на недовговічність і низьку декоративність, а також на здичавіння та інвазійну поведінку клена ясенелистого в зелених насадженнях міст (Матковська та ін., 2019).

Мета нашого дослідження – визначити ступінь використання клену ясенелистого в насадженнях міста Дніпро, встановити можливість інвазії даного виду в різних екологічних умовах урбанізованого середовища.

Під час маршрутних досліджень обстежено лінійні придорожні насадження більше 20-ти вулиць, а також близько десяти парків та скверів. Виявлено, що на вулицях центральної частини міста рослини клену ясенелистого трапляються не часто, в більшості випадків це дерева, які виросли стихійно. В районах, що зазнали реконструкції, іноді можна побачити декоративні форми (*Acer negundo* ‘Aureovariegatum’ на вул. Набережна Перемоги). Найбільше дорослих дерев клену ясенелистого виявлено в примігистральних насадженнях вулиць з високим трафіком, а також там, де зосереджені промислові підприємства (проспекти Свободи, Сергія Нігояна та Богдана Хмельницького, вулиця Робоча). У Лівобережній частині міста *Acer*

negundo вздовж вулиць майже не виявлено. Можливо, це пов'язано з тим, що деякі вулиці лівого берега зазнали реконструкції, після якої дерева цього виду не висаджували внаслідок малої декоративності і довговічності.

У парках і скверах міста Дніпро кількість екземплярів клену ясенелистого досить значна, особливо в старих парках. Так, у парку Сагайдак виявлено 217 екземплярів, у парку Новокодацький – 237 рослин клену ясенелистого, у парках ім. Гагаріна та Лазаря Глоби відповідно 115 та 112 дерев. Хоча у відсотковому співвідношенні до загального числа дерев така кількість *Acer negundo* порівняно незначна, але є загроза, що біля дерев генеративної стадії може утворюватися щільний самосів. У нових скверах або в тих, де в останні роки відбувалась реконструкція, рослин клену ясенелистого набагато менше або він представлений декоративними екземплярами (наприклад *Acer negundo* 'Flamingo' у сквері Прибережному).

Встановлено, що в межах обстежених вуличних примагістральних насаджень інвазійні властивості клену ясенелистого не проявляються внаслідок відсутності умов для проростання насіння – більшість дерев зростає у лунках в асфальті за високої щільності субстрату. Також обмеженню здатності до інвазії сприяє поодинокі розташування генеративних особин, скорочення чисельності цього виду під час реконструкції насаджень. Виключенням є проспект Богдана Хмельницького, де самосів клену ясенелистого виявлений на занедбаних територіях, що примикають до дорожнього полотна.

Аналіз ценопопуляцій *Acer negundo* L. у паркових насадженнях показав, що за наявності достатнього зволоження ґрунту у місцях розташування генеративних особин часто спостерігається утворення самосіву або навіть багаторусні зарості різновікових екземплярів клену ясенелистого. У парках, де зростає чимала кількість старих генеративних особин і наявні сприятливі ґрунтово-кліматичні умови, утворюються ценопопуляції інвазійного типу. Найбільшу кількість самосіву і ювенільних рослин виявлено в парках Новокодацький та Гагаріна, чому сприяє захаращеність на периферійних ділянках. У парках і скверах, де в останні роки проводилась реконструкція насаджень (сквери Прибережний та Металургів), самосів клену ясенелистого не виживає завдяки високій інсоляції ділянок, щільного газонного покриття, наявності догляду за насадженнями.

Отже, клен ясенелистий мало представлений у примагістральних вуличних насадженнях, але значною мірою – у старих парках м. Дніпро.

Інвазійні властивості цей вид проявляє тільки в умовах достатнього зволоження на слабоущільнених ґрунтах.

Перелік використаних джерел

1. Матковська С. І., Світельський М. М., Іщук О. В., Пінкіна Т. В., Федючка М. І., Соломатіна В. Д. Екологічна роль представників роду *Acer* L. у зелених насадженнях міста Житомир. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019, т. 29, № 1. С. 70–73.

УДК 502.7:12.23(477-25)

МОНІТОРИНГ АДВЕНТИВНИХ ВИДІВ РОСЛИН У ВОДНИХ ТА ПРИБЕРЕЖНО-ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМАХ НА ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ» (М.КИЇВ)

О.І. Прядко, к.б.н., заст. директора з науково-дослідної роботи., **В.В. Дацюк**,
к.б.н, п.н.с.

Національний природний парк «Голосіївський», Міністерство захисту довкілля
та природних ресурсів, м. Київ, вул. Василя Липківського, 35, корп. 1, 03035
e-mail: priadko_olena@ukr.net

Національний природний парк «Голосіївський», створений в межах мегаполісу м. Києва, і нині займає площу 10988,14 га. Довкола Парк оточений забудовою, природні комплекси зазнають значного антропогенного впливу, що помітно відбувається на екосистемах. Стрімка розбудова міста та прилеглих територій мегаполісу негативно впливає на природні ценози. Однією із причин погіршення сучасного стану природних фітоценозів є поширення чужорідних видів флори, які поступово витісняють і стають переважаючими фітоценозами із адвентивних видів.

Дослідженнями адвентивної фракції флори Києва у межах Парку присвячені праці багатьох вчених (Лушпа, 2009; Бурда, Пашкевич, Бойко та ін., 2015; Прокопчук, 2017; Зав'ялова, 2018), але в останні роки після створення Парку активно займаються науковці Парку (Вакаренко, Прядко, 2011; Прядко, Волохова, Дацюк 2018; Прядко, Арап, Дацюк, 2019; Прядко, Дацюк, Арап, Волохова, 2019).